

Vlaanderen is
**inter
natio
naal**



Vlaanderen
verbeelding werkt

Verantwoordelijke uitgever:

Julie Bynens, secretaris-generaal van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
Vlaamse Overheid
Herman Teirlinck Gebouw
Havenlaan 88 bus 80
1000 Brussel

Coördinatie:

Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (Hilde Creten, Eline Franckaert, Koen Jongbloet)

Layout:

Hearts&Minds, Brussel

In samenwerking met:

Flanders Investment & Trade, Toerisme Vlaanderen, Vlaams Vredesinstituut,
VLEVA en 'Vlamingen in de Wereld'

Datum: Maart 2021

Wettelijk depotnummer:

D/2021/3241/116

Voorwoord

Beste lezer,

Vlaanderen is al eeuwen een decor van wereldpolitiek, een centrum van internationale handel, een kruispunt van culturen. En dat is het ook vandaag. Zo vindt u hier de zetel van de Europese Unie en de NAVO, zijn we de 15e exporteur wereldwijd, wonen in Vlaanderen 191 verschillende nationaliteiten, en blijven de kunststeden een podium voor artistieke topprestaties.

Dat wij deze centrale plaats doorheen de eeuwen hebben behouden, danken we aan ons ondernemerschap, ons aanpassingsvermogen en onze ambitie. Maar ook aan onze nuchterheid en ons realisme. Wij weten dat wij voor onze welvaart en ontwikkeling aangewezen zijn op de wereld rondom ons. Vlaanderen is internationaal of is niet...

Tijdens de Covid pandemie werd Vlaanderen geconfronteerd met de afhankelijkheid en kwetsbaarheid die samengaan met een open economie. De impact van deze crisis zal nog voor een lange tijd voelbaar blijven. In antwoord daarop lanceerde Vlaanderen het herstelplan 'Vlaamse Veerkracht', dat de voorspoed van Vlaanderen en het welzijn van de Vlamingen moet versterken.

Onze internationale verbondenheid maakt dat wij voluit investeren in een actief buitenlands beleid. Wij doen dit op verschillende manieren en op meerdere domeinen. Om onze eigen belangen te behartigen. Maar zonder mondiale belangen uit het oog te verliezen. Immers, wat goed is voor de wereld, is goed voor Vlaanderen.

Zo kan Vlaanderen verdragen sluiten, diplomatieke en economische diensten in het buitenland organiseren en een eigen budget buitenlands beleid beheren. De concrete invulling wordt gecoördineerd door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en uitgerold met de andere departementen en agentschappen.

Waar wij op inzetten, hoe we dit aanpakken en wat de concrete acties zijn, leest u in deze brochure. Ik nodig u graag uit om verder kennis te maken.



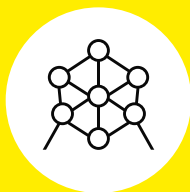
Julie Bynens

Secretaris-generaal Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Inhoud

Vlaanderen is internationaal - Feiten & Cijfers	5
1. Buitenlands beleid in vijf dimensies	8
Vlaanderen als diplomatieke actor	8
Handel ten dienste van werkgelegenheid en welvaart	14
Internationale kruisbestuiving via cultuur, wetenschap en toerisme	18
Duurzame transitie mondiaal steunen	23
Mensenrechten, vrede en veiligheid	27
Vlaams buitenlands netwerk	32
2. De actoren van het buitenlands beleid	34
Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken: Beleid vormgeven en uitvoeren	34
Flanders Investment & Trade: Aanspreekpunt voor internationaal ondernemen	36
Toerisme Vlaanderen: Vlaanderen op de kaart zetten als topbestemming	38
Het Vlaams Vredesinstituut: Monitor van vrede en veiligheid	40
Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA): Bruggen bouwen tussen Europa en Vlaanderen	42
Vlamingen in de Wereld: De band met het thuisland koesteren	44
3. Juridisch kader	46
Juridische context en achtergrond	46

Volgens de KOF Globalisation Index is Vlaanderen één van de de meest geglobaliseerde economieën ter wereld.



Brussel is:

- ✓ **Hoofdstad van Vlaanderen en België**
- ✓ **Hoofdstad van de EU**
- ✓ **Hoofdzetel van de NAVO**
- ✓ **2de grootste diplomatieke hub ter wereld**



Antwerpse P.P. Rubens is als barokschilder gekend bij 20 tot 40% van de bevolking in India, Japan, China, de VS en Brazilië.

Oppervlakte
13.522 km²

Aantal inwoners (2020)

6.630.000



270
miljard euro
BBP van
Vlaanderen

37.600
euro
BBP per
capita

VLAANDEREN IS INTERNATIONAAL

Feiten & Cijfers



Vlaanderen:

logistieke draaischijf
van West-Europa



4
havens



4
luchthavens



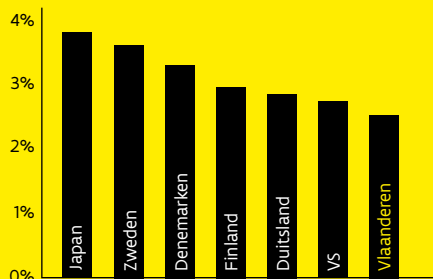
916 km
autosnelweg



1607 km
spoorweg

60%

van de Europese consumentenmarkt
binnen een straal van 500 km



Vlaanderen investeert 2,92% van zijn BBP in **Onderzoek en Ontwikkeling** (2018), waarmee het de 9de plaats wereldwijd bekleedt.



Ontwikkelingssamenwerking

3 partnerlanden in zuidelijk Afrika



Top 5 exportbestemmingen (2019)

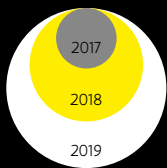
- DUITSLAND** 58,3 mia euro
- NEDERLAND** 41,6 mia euro
- FRANKRIJK** 39,9 mia euro
- VK** 25,8 mia euro
- VS** 18,2 mia euro

Top 5 investeerders (2019)

- VS** 45 projecten (17,44%)
- NEDERLAND** 40 projecten (15,50%)
- VK** 28 projecten (10,85%)
- FRANKRIJK** 23 projecten (8,91%)
- DUITSLAND** 22 projecten (8,53%)

Buitenlandse investeringen in Vlaanderen

2017 2,08 mia euro
2018 4,24 mia euro
2019 5,20 mia euro



258 nieuwe projecten
5384 nieuwe jobs



Met **3,3%** werkzoekenden behoort de werkloosheid in Vlaanderen tot de laagste van Europa (2019)



9% van onze inwoners heeft een buitenlandse nationaliteit



2/3 uit de EU
1/3 niet-EU

Top 5 internationale migratie naar Vlaanderen (2019)

- NEDERLAND**
- POLEN**
- ROEMENIË**
- MAROKKO**
- ITALIË**



In 2019 besteedde Vlaanderen ruim
51 miljoen euro
aan Ontwikkelingssamenwerking

Belangrijkste exportsectoren



1
Chemie en farma
74,5 mia euro



2
Vervoermaterieel
44,0 mia euro



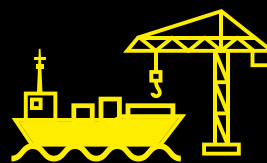
3
Machines en
elektrisch materieel
36,1 mia euro



4
Minerale producten
28,9 mia euro



5
Kunststof en
toepassingen
26,4 mia euro



Vlaanderen is de **15de** **exporteur** wereldwijd (WTO)



Jaarlijks trekken

6037 studenten
met **Erasmus+**

naar het buitenland.

Dat is 80% meer dan 10 jaar geleden.

7
op de
10 Vlamingen



is positief over
EU-lidmaatschap



In 2019 waren
er ruim **26 miljoen**
toeristische
overnachtingen
in Vlaanderen



In Vlaanderen wonen

191 Verschillende nationaliteiten



In totaal spendeert de
Vlaamse Regering jaarlijks
ca. 150 miljoen euro aan
buitenlands beleid
in al zijn facetten.



Internationale
instellingen in Brussel stellen
rechtstreeks ongeveer
49.000 mensen
tewerk

**Het 'Flanders
Trainee
Programme'**
stuurt jaarlijks



80 stagiairs
naar internationale organisaties.

1. Buitenlands beleid in vijf dimensies

Vlaanderen als diplomatieke actor

Vlaanderen investeert in een actief en alert buitenlands beleid op verschillende niveaus: Europees, ten opzichte van andere staten of deelstaten én op het multilaterale forum.

Europese Unie: ruggengraat van ons buitenlands beleid

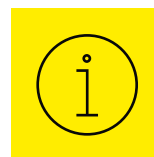
De meerwaarde van de EU voor het dagelijks leven van elke burger valt nauwelijks te overschatten. Europese beslissingen vormen op tal van domeinen een richtinggevend kader voor de lidstaten en de deelstaten. De EU is daarom de belangrijkste focus van ons buitenlands beleid.

Diplomatieke lijnen naar de EU

Bij het behartigen van onze waarden en belangen in de EU volgt Vlaanderen een tweesporenbeleid: via rechtstreekse contacten met de EU-instellingen en in naam van België op basis van het intra-Belgisch afsprakenkader voor coördinatie van EU-standpunten en voor vertegenwoordiging in onderhandelingen binnen de Europese instellingen. Dit afsprakenkader biedt Vlaanderen en de andere deelstaten een grote mate van inspraak en vertegenwoordiging die zijn gelijke niet kent in andere lidstaten.

De Diplomatieke Vertegenwoordiging bij de EU is de diplomatieke schakel in het complexe raderwerk tussen de Vlaamse overheid en de Europese Unie. De Vlaamse Vertegenwoordiging is een autonoom team binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de EU en telt meer dan twintig gedetacheerde medewerkers uit alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid die op dagelijkse basis onderhandelen binnen de Europese instellingen.

Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken bewaakt de coherentie van de Vlaamse inbreng in Europese besluitvormingsprocessen, coördineert de Vlaamse standpunten over o.a. het handelsbeleid, de Europese begroting, het cohesiebeleid, de brexit en coördineert de omzetting van Europese regelgeving naar Vlaams recht.



MEER

over de Vlaamse
Vertegenwoordiging bij de EU op
www.flandersineu.be



Het Errerahuis in Brussel, de ambtswoning van de Vlaamse Regering.

Toekomstvisie als leidraad

De visietekst van de Vlaamse overheid uit 2016 over de EU is de toetssteen voor de Vlaamse overheidsdiensten bij de beoordeling van Europese beleids- en wetsvoorstellen. De visietekst identificeert tien kernbelangen voor de EU:

- Onze gedeelde fundamentele waarden, normen en vrijheden bewaken en mondiaal uitdragen.
- Een versterkte Schengenzone met goed functionerende buitengrenscontroles.

- Socio-economische hervormingen in de lid- en deelstaten gericht ondersteunen.
- Een hernieuwd investeringskader genereren dat het Stabiliteits- en Groeipact respecteert.
- Het sociaal beleid, en in het bijzonder het aanpakken van sociale dumping en fiscale shopping.
- Verdiepen van de Europese Monetaire Unie met als eerste prioriteit het vervolledigen van de Bankenunie.
- Verdiepen van de interne markt met een energie-, transport- en digitale unie.
- Een doorbraak realiseren voor de meest strategische handelsakkoorden met een *state of the art* investeringsbescherming.
- Een ambitieus en doeltreffend duurzaamheidsbeleid en het uitbouwen van de Europese Onderzoeksruimte met onderzoeksprogramma's gericht op de kennis- en koolstofarme economie van morgen, en dit in loyale uitvoering van het Klimaatakkoord van Parijs.
- Een slagkrachtig buitenlands- en veiligheidsbeleid voeren, in het bijzonder in de Europese nabuurregio.



21 September 2020 – Michel Barnier, hoofdonderhandelaar namens de EU voor de Brexit wordt ontvangen in het Vlaams Parlement door Voorzitster Liesbeth Homans en Minister-President Jan Jambon. © Vlaams Parlement

Vlaamse EU-diplomatatie heeft drie kernbelangen

Handelsbeleid: duurzame kansen creëren voor ondernemingen

De Vlaamse Regering beschouwt het Gemeenschappelijk Handelsbeleid als een hoeksteen van de Vlaamse economie. De EU is exclusief bevoegd voor het Gemeenschappelijk Handelsbeleid. Ter uitvoering van dit beleid neemt de Europese Commissie deel aan de onderhandelingen op basis van een mandaat verleend door de lidstaten over de multilaterale handelsliberalisering binnen de Wereldhandelsorganisatie en onderhandelt ze bilaterale vrijhandelsakkoorden met belangrijke markten buiten de EU.

Vlaanderen is bevoegd voor het afzet- en uitvoerbeleid, en dus ook voor de ondersteuning van zijn ondernemingen bij hun internationale activiteiten (meer hierover op p.14 en volgende). Multilaterale en bilaterale vrijhandelsakkoorden zorgen voor een structurele en duurzame liberalisering van de handel en vergroten zo de kansen van onze ondernemingen in de wereld. Daarom zet de Vlaamse overheid sterk in op een nauwgezette opvolging van het Gemeenschappelijk Handelsbeleid, waarin de specifieke belangen van de Vlaamse economie als leidraad dienen.



Visie op de toekomst van de Europese Unie:
bit.ly/2z892Tp

EU-begroting: investeringen met toegevoegde waarde

De EU subsidieert actief binnen een brede waaier van Vlaamse bevoegdheidsdomeinen (o.a. onderzoek, ontwikkeling, innovatie, onderwijs, transport, cohesie, landbouw en milieu). Omgekeerd investeert de Vlaamse overheid ook eigen middelen in Europese projecten en staat ze in voor het beheer ervan in samenwerking met de Europese instellingen (o.a. cohesiebeleid, plattelandontwikkelingsbeleid).

Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken behartigt de Vlaamse waarden en belangen in de onderhandelingen over de Europese (meerjaren-)begroting, het cohesiebeleid en het InvestEU Fonds.

Een nieuw partnerschap met het VK

Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU is een uitdaging van formaat voor Vlaanderen. Als vierde handelspartner is het VK economisch van bijzonder belang. Maar Brexit heeft ook gevolgen op andere domeinen, zoals handel, visserij, transport en onderzoek. Vlaanderen betreurt het Britse vertrek uit de EU en erkent dat dat vertrek de bestaande situatie grondig verandert. Niettemin zullen het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en Flanders Investment & Trade blijven inzetten op de nauwe banden tussen het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen.

Samen zullen zij de nodige informatie verstrekken en behoeften van belanghebbenden blijven opvolgen doorheen een heel gamma van thema's en sectoren die in verband staan met Brexit.

De Vlaamse overheid vervult daarbij een brugfunctie naar Belgische en Europese instellingen. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse zaken zal blijven inzetten op de sterke banden tussen het VK en Vlaanderen. Het Verenigd Koninkrijk blijft een buur waar Vlaanderen belangrijke handels-, culturele en historische banden mee heeft. De Brexit zal dit niet veranderen.

30 Augustus 2020 - Secretaris-generaal Patricia De Clercq, als vertegenwoordiger van Vlaams Minister voor Landbouw Hilde Crevits, tijdens de informele ontmoeting van landbouwministers in Koblenz. © BMEL



Bilaterale dialoog met landen en regio's

Het internationaal optreden van de Vlaamse Regering is niet beperkt tot EU-aangelegenheden. De Vlaamse Regering onderhoudt ook nauwe banden met regeringen van andere landen en deelstaten. Dit omdat heel wat beleidsdoelen uit het Vlaamse regeerprogramma niet kunnen worden gerealiseerd zonder overleg of samenwerking met die landen.

De samenwerking met buurlanden gaat vaak over transportverbindingen of andere kwesties inzake logistiek, infrastructuur, energie of leefmilieu. Maar het gaat net zo goed over cultuur en onderwijs of over aankomende EU-regelgeving.

Over die samenwerking met de buurlanden heeft Vlaanderen heel wat verdragen gesloten. Met Nederland bijvoorbeeld, over de verdieping van de Schelde of de gezamenlijke bouw van een nieuwe zeesluis.

Of het verdrag dat Vlaanderen sloot met Frankrijk en Wallonië over de Grensleie.

Met landen buiten de EU staan vaak handelskwesties op de agenda, thema's als samenwerking tussen havens of onderzoek en ontwikkeling. Ook de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking is overwegend bilateraal. De programmering ervan wordt besproken en onderhandeld met de regeringen van Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi.

Focus op het Noorden

Het Regeerakkoord van de Vlaamse regering (2019-2024) focust expliciet op het noorden van Europa voor inspiratie, vergelijking en internationale samenwerking.

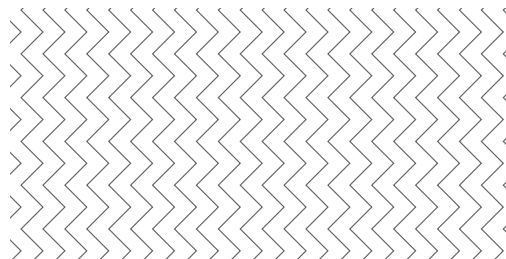
“Mijn regering zal zich voor haar beleid laten inspireren door en aansluiting zoeken bij de noordelijke landen van Europa. Ik maak werk van een strategie om de banden met de Noordzee- en Hanzelanden te versterken en kijk richting Scandinavië en het Balticum om strategische allianties aan te gaan.”

De belangrijkste focus ligt op economie en innovatie met speciale aandacht voor technologie en O&O. Vlaanderen beoogt ook nauwere samenwerking met Noord-Europese landen inzake EU-besluitvormingsprocessen.



14 Oktober 2019 - Minister-president Jan Jambon wordt ontvangen door Minister-president van Nederland Mark Rutte in het Catshuis in Den Haag. © Belga

In 2018 was Vlaanderen betrokken bij 39 bilaterale verdragen en 211 *Memoranda of Understanding*.



Autonome regio's

Vlaanderen onderhoudt een jarenlange samenwerking met autonome regio's en federale staten in Europa.



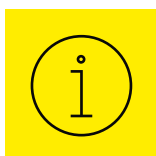
30 November 2019 – Minister-president van de Catalaanse Regering, Quim Torra, ontvangt Minister-president Jan Jambon op het Palau de la Generalitat in Barcelona. © BELGA Nicolas Maeterlinck



12 December 2018 - neon kunstwerk dat verwijst naar het werk van de Belgische kunstenaar René Magritte en dat tentoongesteld werd tijdens de ondertekening van het samenwerkingsprogramma tussen Vlaanderen en Quebec, dat een speciale focus legt op jonge artiesten en jeugdtheater.

Om de samenwerking met al die regeringen goed te onderhouden heeft de Vlaamse Regering geïnvesteerd in de ontwikkeling van een Vlaamse diplomatie. Dit doen we onder meer met bilaterale diplomatieke posten in Den Haag, Berlijn, London, Parijs, Rome, Madrid, Wenen, Warschau, New York, Pretoria en vanaf 2021 ook Kopenhagen. Daarover meer in het laatste hoofdstuk.

Dat alles resulteert vanzelfsprekend in een drukke internationale agenda. Voor gesprekken met collega's uit andere regeringen ondernamen in 2018 de leden van de Vlaamse Regering 30 dienstreizen naar het buitenland. Omgekeerd werden in hetzelfde jaar meer dan 30 buitenlandse ministers of officiële delegaties op politiek niveau door de Vlaamse Regering ontvangen.



ALLE INFO

over de bilaterale relaties van Vlaanderen met andere landen en regio's:
bit.ly/2LivjXx



25 November 2019 – Minister-president Jan Jambon ontmoet de Oostenrijkse kanselier Brigitte Bierlein in Wenen tijdens het bezoek aan Oostenrijk, Hongarije en de Tsjechische Republiek.



25 – 27 september 2015 – Het VN hoofdkwartier in New York, VS, tijdens de United Nations Sustainable Development Summit 2015. (© UN Photo)



13 November 2019 – Minister-president en Vlaams minister voor Cultuur Jan Jambon op de Algemene Vergadering van UNESCO in Parijs, Frankrijk.

Multilaterale samenwerking

Naast de samenwerking met en binnen de EU en de directe samenwerking met andere landen en regio's, is Vlaanderen ook partner van een flink aantal multilaterale organisaties. Multilaterale partnerschappen zijn buitengewoon geschikt om specifieke beleidsdoelstellingen op de agenda te plaatsen zoals het verzekeren van waardig werk, kinderrechten en gendergelijkheid.

Dit betekent tweerichtingsverkeer tussen het Vlaamse en het internationale niveau. Vlaanderen drukt een stempel op internationaal beleid en regelgeving door actief deel te nemen aan internationale fora en administratieve organen. Omgekeerd zal Vlaanderen het eigen beleid laten inspireren en sturen door de aanbevelingen van multilaterale organisaties.

Vlaanderen tekende samenwerkingsakkoorden met belangrijke VN-agentschappen zoals UNAIDS, ILO en WHO, waarin specifieke financieringsmechanismen afgesproken werden.

Vandaag is Vlaanderen een belangrijke donor voor VN-agentschappen zoals UNESCO en de FAO. Vlaanderen is de belangrijkste sub-nationale donor van het UN Central Emergency Relief Fund.

Ook met de Raad van Europa, OESO en UNTWO (toerisme) is de samenwerking zeer actief, net zoals met de Wereldhandelsorganisatie of de Wereldbank-groep. Om de samenwerking tussen Vlaanderen en al die instellingen te stroomlijnen werden twee multilaterale posten voorzien in het Vlaams diplomatiek netwerk: één in Genève en één in Parijs.

16 Januari 2020 - Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Bart Somers, op het OESO ministerieel en beleidsforum rond migratie en integratie in Parijs, Frankrijk.



Handel ten dienste van werkgelegenheid en welvaart

Buitenlandse handel zit Vlaanderen in het bloed. Denk maar aan Brugge, Gent en Antwerpen die eeuwen geleden al centra waren van de handel in West-Europa. Vandaag vertegenwoordigt buitenlandse handel een cijfer in de buurt van de totale waarde van het BNP van onze regio. Vlaanderen is in absolute cijfers de 15de exporteur ter wereld en voert per capita driemaal zoveel uit als grote buur Duitsland. Niettemin is Vlaanderen steeds op zoek naar nieuwe manieren om de positie te versterken. Want markten staan nooit stil. Vlaanderen investeert voortdurend in infrastructurele verbeteringen en in het ontwikkelen van een breed scala aan hulpmiddelen om internationale handel te promoten en vrijhandelsakkoorden te bevorderen.



Buitenlandse handel en investeringen

Export- en investeringspromotie

Vlaanderen is autonoom bevoegd voor exportpromotie en de begeleiding van Vlaamse exporteurs op en naar buitenlandse markten. Een netwerk van 97 posten in 76 landen helpt onze bedrijven om hun producten en diensten in alle hoeken van de wereld op de markt te brengen. Maar ook omgekeerd staat dit netwerk in voor het begeleiden van buitenlandse investeerders naar Vlaanderen.

Handelsafspraken en vrijhandel

Deze bevoegdheid is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen Vlaanderen en het federale niveau. Afhankelijk van het forum worden de Vlaamse handelsbelangen ofwel rechtstreeks door Vlaanderen ofwel in een gecoördineerd Belgisch standpunt vertolkt. Vrijhandelsakkoorden kunnen enkel goedgekeurd worden indien Vlaanderen hiertoe bevoegd is en zijn instemming verleent.

Wegen op het EU-beleid

In de totstandkoming en de uitvoering van het Europees handelsbeleid speelt Vlaanderen een proactieve en positieve rol. Specifieke aandacht gaat uit naar de belangen van de KMO's, verdere liberalisering van de handel in diensten, de afbouw van niet-tarifaire handelsbelemmeringen, de erkenning van het belang van flexibele arbeidsmobiliteit en de erkenning van het potentieel van handel als instrument voor duurzame ontwikkeling.

Het belang van de buitenlandse handel kan moeilijk overschat worden. Als centraal gelegen regio, in het hart van het koopkrachtige en productieve West-Europa, is buitenlandse handel dé levensader van de Vlaamse economie. Vlaamse bedrijven exporteerden in 2019 voor 325,1 miljard euro aan goederen, een cijfer dat jaarlijks aangroeit. Ook de Vlaamse invoer van buitenlandse goederen bereikte in 2019 een recordbedrag van 312,6 miljard euro. De exportratio en de export per capita behoren tot de hoogste ter wereld.

Binnen de Europese Unie is het de gemeenschappelijke markt die zorgt voor het vrij verkeer van alle goederen en diensten, kapitaal en personen. Zowel voor de intra-Europese handel als voor de handel buiten Europa is de gemeenschappelijke markt een zeer belangrijk en positief gegeven. 71,1% van Vlaanderens export gaat naar de Europese Unie. De belangrijkste afzetgebieden voor Vlaamse goederen zijn de buurlanden.

De Vlaamse export van goederen buiten Europa bedroeg 75,4 miljard euro in 2019.

De Werkgroep Europees Handels- en Investeringsbeschermingsbeleid (WEHIB) staat in voor de permanente opvolging van het Europees handelsbeleid, zorgt voor een gestructureerd overleg tussen de Vlaamse beleidsdepartementen en draagt de Vlaamse handelsstandpunten uit in federale, Europese en internationale fora. In de werkgroep ontmoeten administratie en politiek elkaar. Wegens het alomvattende en diagonale karakter van het handels- en investeringsbeleid zijn

Doelstellingen van het Vlaams internationaal handelsbeleid

- **Verbeteren markttoegang**
- **Verwijderen handelsbarrières**
- **Liberaliseren diensten en investeringen**
- **Openen markt voor overheidsopdrachten**
- **Vrijwaren intellectuele eigendomsrechten**
- **Aandacht voor KMO's**
- **Aandacht voor het multilaterale kader**
- **Beschermen van gevoelige sectoren**
- **Duurzame ontwikkeling**

Ook hier speelt de Europese Unie een sleutelrol, bij monde van het directoraat-generaal Handel, dat alle lidstaten vertegenwoordigt in alle grootschalige handelsafspraken met derde landen.

alle onderdelen en bevoegdheden van de Vlaamse Regering erin vertegenwoordigd. Het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken coördineert de taken van deze werkgroep.

Ook via de Diplomatieke Vertegenwoordiging van Vlaanderen binnen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie wordt een vinger aan de pols gehouden bij de Europese Commissie en worden Europese handelscontacten onderhouden.

De ondersteuning van Vlaamse bedrijven bij hun exportactiviteiten en het aantrekken van buitenlandse investeringen naar Vlaanderen gebeurt door het gespecialiseerd agentschap voor export- en investeringspromotie Flanders Investment & Trade (FIT).

Het Meldpunt Handelsbelemmeringen op de website van FIT laat bedrijven toe om concrete handelsproblemen aan te kaarten die ze ondervinden op markten buiten Europa. In samenwerking met de Europese Commissie

trachten FIT en het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken de handelsbelemmering op te lossen, bv. door ze aan te kaarten in het Market Access Advisory Committee van de Europese Commissie, de lidstaten en de Europese bedrijfsfederaties. Dit meldpunt werkt probleemoplossend voor de betrokken bedrijven én zorgt voor strategisch belangrijke informatie rond de noden van Vlaamse bedrijven. Die belangen worden ook meegenomen in de positiebepaling van de Vlaamse overheid voor handelsonderhandelingen.

Vlaanderen versnelt!

Om te blijven presteren inzake de internationalisering van de Vlaamse economie, ontwikkelde FIT de strategie 'Vlaanderen Versnelt!' in samenwerking met bedrijven, partners uit het middenveld, kennisinstellingen en overheid. Uit deze co-creatie kwamen de volgende doelstellingen voort, vervat in de internationaliseringsstrategie 'Vlaanderen Versnelt!':

- Een duidelijker aanbod van de dienstverlening voor bedrijven met betrekking tot internationaal ondernemen.
 - Faciliteren van internationaal ondernemen door het formuleren van verbeteringsvoorstellen van wet -en regelgeving.
 - Bekijken hoe startups efficiënter begeleid kunnen worden in hun internationaliseringsplannen.
 - Dienstverlening naar internationale bedrijven in Vlaanderen optimaliseren.
- Sterker inzetten en focussen op de Vlaamse top-domeinen: farma & biotech, voeding en drank, engineering en technologie, slimme logistiek en duurzame grondstoffen, materialen en chemie.

Los van deze initiatieven startte FIT met de 'Leeuw van de Export'-award voor Vlaamse bedrijven met buitengewone export-prestaties. Hiertoe organiseert FIT een tweejaarlijkse export-beurs.

Met 'Tech makes Flanders Tick' worden nieuwe inspanningen gebundeld om Vlaanderen als een kruispunt van technologie en wetenschap in de markt te zetten. Het doel: Vlaamse tech-bedrijven een competitief voordeel te bieden in het buitenland, buitenlandse techspelers aantrekken en bedrijven met onderzoeksinstituten in contact brengen.



De Leeuw van de Export - Jaarlijkse award van FIT voor Vlaamse bedrijven met bijzondere export-prestaties.



Flanders International Economic Summit 2019

Infrastructuur: onderhouden én verbeteren

Een goede bereikbaarheid is de basisvoorwaarde voor handel, niet in het minst omdat driekwart van de export nog steeds goederen betreft. Als centraal gelegen regio met een uitgesproken handelsgeest, is de vervoers- en verkeersinfrastructuur in Vlaanderen traditioneel zeer dicht. Vlaanderen beschikt over het tweede dichtste spoorwegen- en wegennet van Europa en heeft vier luchthavens. De logistieke sector in de brede zin van het woord is in Vlaanderen verantwoordelijk voor maar liefst 9% van het BBP.

Gezien het belang van een goed uitgebouwde infrastructuur voor de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven, investeert de Vlaamse overheid voortdurend in het op peil houden en verbeteren van de infrastructuur. In recente jaren ging er speciale aandacht uit naar de toegankelijkheid van de Vlaamse havens (Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende) door onder meer baggerwerken, de inrichting van nieuwe sluizen en een uitgesproken focus op snellere doorvoertijden.

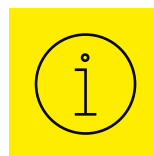
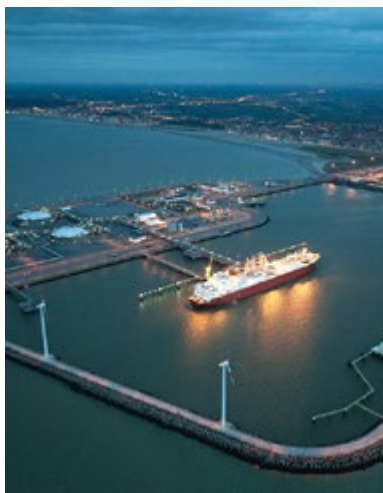
In één van de dichtst bevolkte gebieden van de wereld bieden de waterwegen duurzame, betrouwbare en milieuvriendelijke verbindingen tussen grote industriezones en dienstencentra. Daarom wordt er de laatste jaren gewerkt aan het opwaarderen van de Seine-Scheldeverbinding. Dit is zowel voor Vlaanderen als voor Frankrijk en Wallonië een interessante investering omdat de twee rivierbekkens totnogtoe onvoldoende op elkaar aansloten. Het project behoort tot één van de 30 prioriteiten van het Europese Ten-T- initiatief (Trans-Europees transportnetwerk). Het 3RX project vormt een ander emblematisch grensoverschrijdend project. Vlaanderen pleit al jaren voor een spoorverbinding voor goederen tussen de Antwerpse haven, Nederland en het Duitse Ruhrgebied. Aan deze 'missing link', in 2015 door de Europese Commissie geselecteerd als Ten-T-project, werkt de Vlaamse Regering via diplomatieke weg samen met de bevoegde autoriteiten in Nederland, Duitsland en Noordrijn-Westfalen.



19 Mei 2020 - Vlaams Minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters bij de werken aan de Oosterweel-verbinding in Antwerpen.
© BELGA Jasper Jacobs

Vlaanderen promoot de expertise inzake water ook internationaal, onder andere als ontwikkelingspartner van de Mekong River Commission. Dit platform voor regionale samenwerking focust op het beheer van gedeelde waterbronnen en de duurzame ontwikkeling van de Mekong regio. Vlaanderen wordt zo nauw betrokken bij de water-diplomatie in Zuidoost-Azië.

De samenwerking creëert ook kansen voor het Vlaamse zakenleven en zijn expertise en dit in een sector die aan strategisch belang wint. De technische aanpak van de organisatie maakt een focus op water- en milieugerelateerde thema's mogelijk, -onbetwiste troefkaarten van Vlaanderen.



ACTUELE INFORMATIE

over de grote infrastructuur- en mobiliteitswerken is te vinden op de site van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken:
bit.ly/1mwMsLh



Sint-Ursulaschrijn, Hans Memling, 15de eeuw.

Internationale kruisbestuiving via cultuur, toerisme en wetenschap

Ook cultuur, wetenschap, onderwijs en toerisme hebben een plaats in het buitenlands beleid. Deze dimensie is belangrijk voor een deelstaat die internationaal bekend is om zowel zijn oude als hedendaagse cultuur en als innovatieve kennisregio stevig op de kaart staat.

Culturele diplomatie

In het Vlaams buitenlands beleid is een aparte plaats weggelegd voor cultuur. Vlaanderen vertrekt daarbij vanuit zijn rijke culturele traditie. Het geniet wereldfaam als het gaat over de kunsten, of het nu de Vlaamse Primitieven zijn, dan wel het werk van hedendaagse toonaangevende kunstenaars en kunstencentra. Deze reputatie schept niet alleen kansen voor Vlaamse kunstenaars, het is ook een bijzonder instrument voor onze internationale positionering en uitstraling.

Zo zet het Vlaams buitenlands beleid mee zijn schouders onder belangrijke internationale tentoonstellingen, festivals of publicaties die onze kunsten in de schijnwerpers plaatsen.

Met 'de Brakke Grond' in Amsterdam heeft Vlaanderen een eigen cultureel centrum in het buitenland. Het vertrekt vanuit het idee dat samenwerking en uitwisseling een vruchtbare bodem vormen voor het eigen kunstenveld en tegelijk een uitgelezen kans bieden om zich te tonen in het buitenland.

Vlaanderen en Nederland zijn verenigd door één taal. Met respectievelijk 6,5 en 17 miljoen sprekers vormt het Nederlands zo de op zeven na grootste taalgroep van Europa. Vlaanderen en Nederland staan fysiek, historisch, cultureel, politiek en sociaaleconomisch dicht bij elkaar. Die verbondenheid in taal werd in 1980 door het Taalunieverdrag formeel bekrachtigd. De wil om samen te werken op het gebied van cultuur, onderwijs, wetenschappen en welzijn werd in 1995 verankerd in het Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland.

Door de export van cultuur positioneert Vlaanderen zich als een handels- en maritieme natie, als een kruispunt van cultuur, erfgoed en innovatie. Innovatieve ideeën worden zo gedeeld, onder meer met de Litouwse stad Kaunas, de Europese culturele hoofdstad in 2022, waar Designregio Kortrijk aan kleine en middelgrote ondernemingen zal demonstreren hoe design-denken in hun activiteiten kan geïntegreerd worden.

In West-Vlaanderen worden de creatieve industrieën al ruim tien jaar gematcht met KMO's, hetgeen tot ongeveer veertig nieuwe producten en business model innovaties leidde.

Culturele diplomatie beperkt zich niet tot het verspreiden van cultuur en ideeën. Ze zet in op culturele diversiteit en erkent de meerwaarde en doeltreffendheid van culturele samenwerking en uitwisseling van ideeën, waarden en tradities over de grenzen heen. Culturele samenwerking leidt tot wederzijds begrip, erkenning en ontspanning. Met projecten die inzetten op interculturele dialoog beschermt Vlaanderen de open en vrije samenleving tegen polarisatie, angst en verdeeldheid. Tegelijk erkent Vlaanderen de kracht van kunstenaars en artiesten in transitieprocessen richting meer democratie en het belang van zelfontplooiing. Cultuur brengt met andere woorden een aantal fundamentele waarden en normen in het buitenlands beleid onder de aandacht.

Vlaanderen neemt ook deel aan het Europees en internationaal cultureel netwerk via lidmaatschap van internationale organisaties zoals EUNIC (European Union National Institutes for Culture) en UNESCO.

Met het Flanders UNESCO Trustfund (FUT) zorgt Vlaanderen ervoor dat UNESCO tal van erfgoedprojecten kan steunen. Werelderfgoed sites kregen zo een betere bescherming en de capaciteit en expertise rond immaterieel cultureel erfgoed – denk maar aan dans, rituelen en muziek – kreeg de nodige versterking.



Het Brussels Filharmonisch Orkest in Carnegie Hall, New York. © Véronique Bossaert



Rosas & TG Stan QUARTETT (© Herman Sorgeloos).

29 Januari 2020 -
Minister van Toerisme Zuhair Demir, bij de opening van de tentoonstelling "Van Eyck. Een Optische Revolutie" in MSK, Gent. © IDAgency/ Frederiek Vande Velde





Toerisme stelt rechtstreeks 250.000 Vlamingen te werk ofwel 6,5% van de werkende bevolking.

Vlaanderen toeristisch promoten

Vlaanderen en Brussel noteren jaarlijks meer dan 30 miljoen toeristische overnachtingen. Daarmee stelt toerisme rechtstreeks 250.000 mensen tewerk in Vlaanderen (6,5% van de beroepsbevolking). Studies tonen aan dat er nog een interessant potentieel is in de markt van de toeristische meerwaardezoeker.

Met het agentschap Toerisme Vlaanderen beschikt Vlaanderen over een krachtig instrument om de vele troeven van Vlaanderen in het buitenland onder de aandacht te brengen. Kwaliteit en duurzaamheid staan voorop bij de verdere uitbouw van het toerisme. Het agentschap organiseerde een grootschalig reputatie-onderzoek in 2017 onder 13.000 reizigers.

Hieruit kwamen interessante resultaten naar voren in verband met de associaties die Vlaanderen oproept, de algemene tevredenheid van reizigers over hun bezoek aan Vlaanderen, hun tijdsbesteding in Vlaanderen en natuurlijk ook een schat aan inzichten over hoe we onze troeven nog beter in de markt kunnen zetten.

Toerisme Vlaanderen peilde in dezelfde periode grootschalig naar de bekendheid van de Vlaamse Meesters in het buitenland en bracht het marktpotentieel gedetailleerd in kaart, zowel bij onze buurlanden als op verder gelegen markten in Azië en Amerika.

Vlaanderen is ook vertegenwoordigd in de Europese instellingen (Tourism Advisory Committee) en organisaties als de Wereldorganisatie voor Toerisme (UNWTO) en Necstour. Dit laatste is een netwerk van meer dan 30 Europese Regio's voor een duurzaam en competitief toerisme.

Binnen UNWTO vertegenwoordigt Vlaanderen de geassocieerde leden in de Uitvoerende Raad en het Programma en Budgetcomité van de organisatie. In 2020 is Vlaanderen gastheer voor het UNWTO Wereldforum voor toerisme en gastronomie. Vlaanderen zet ook in op de ontwikkeling van ethische richtlijnen voor toerisme naar conflict-gerelateerde gebieden.



Vlaanderen als fietsbestemming

De Ronde van Vlaanderen, voor het eerst georganiseerd in 1913, is een jaarlijkse wielervedstrijd met grote internationale allure. Elk jaar brengt dit ook duizenden amateurs naar Vlaanderen die het parcours affietsen in navolging van hun wielervedstrijders.

18 Oktober 2020-
De sprint voor de overwinning in de Ronde van Vlaanderen 2020.
© BELGA Eric Lalmand

Vlaanderen zet in op een koppositie voor innovatieve technologie en als een voortrekker van digitale transformatie.



1 Oktober 2020 – Vlaams Minister voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw Hilde Crevits bij de voorstelling van de Volvo XC40 Recharge p8 in de Volvo-vestiging in Gent.
© BELGA Kurt Desplenter

Een kennisregio van wereldniveau

Met weinig grondstoffen en een grote bevolkingsdichtheid heeft Vlaanderen al eeuwen een uitgesproken focus op onderwijs, innovatie, wetenschap en kennis. Tijdens de laatste decennia heeft de Vlaamse overheid diverse campagnes uitgerold om deze focus te versterken en aan te passen aan nieuwe economische en internationale actualiteiten. De coalitie-overeenkomst van 2019 noemde technologische innovatie als hét overkoepelende thema voor de komende jaren.

Vlaanderen wil zijn positie versterken als referentie voor innovatieve technologie en als een voortrekker van digitale transformatie. Dit veronderstelt een constante dialoog en samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen, burgers en bedrijven. Deze inspanning zal zich

niet beperken tot Onderzoek & Ontwikkeling maar zich verbreden naar thema's als mobiliteit, opvoeding, sociale diensten en gezondheidszorg. Gelijke aandacht gaat hierbij zowel naar de uitrol van digitale infrastructuur als naar de ontwikkeling van menselijke digitale vaardigheden.

Onderwijs speelt een sleutelrol in dit werk. Het is een vast voornemen van de regering om de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen te behouden en te versterken met bijzondere aandacht voor innovatie en digitale vaardigheden. Klimaat en duurzaamheid zijn vitale toetsstenen doorheen deze inspanning. In zijn beleid zal Vlaanderen sterk inzetten op digitalisering (artificiële intelligentie, cybersecurity, smart cities, industrie 4.0.) en de transitie

naar een duurzaam economisch model (circulaire economie, bio-economie, innovatie rond water, waterstoftechnologie, onderzoek rond energie, enz.)

In 2020 ontving de stad Leuven de 'European Capital of Innovation Award' van de Europese Commissie voor zijn uitmuntendheid in de toepassing van innovatieve bestuursmodellen.

MEER HIEROVER OP:
www.ewi-vlaanderen.be



Strategische onderzoekscentra



23 December 2020 – De Pfizer vestiging in Puurs (Antwerpen) waar het COVID-19 vaccin van Pfizer-BioNTech voor de Europese markt wordt geproduceerd © BELGA Jonas Roosens

Als resultaat van nauwe samenwerking tussen de private sector, universiteiten en de overheid (het zogenaamde triple helix model) zijn er nu vier strategische onderzoekscentra actief in Vlaanderen. IMEC (nanotechnologie en ICT), VIB (biotechnologie) VITO (cleantech) en Flanders Make (maakindustrie) zijn onderzoekscentra van wereldklasse. Het Leuvense IMEC is een goed voorbeeld van hoe onderzoek en ontwikkeling in een

niche een wereldwijd succesverhaal kan worden en tegelijk een motor voor lokale economische ontwikkeling. Deze spin-off van de universiteit van Leuven werd opgericht in 1984 als een onderzoekscentrum voor nanotechnologie en nano-elektronica. Vandaag vormt het een brug tussen wetenschap en industrie en geeft het een slimme dimensie aan uiteenlopende sectoren als mobiliteit, gezondheid, industrie, steden, energie, onderwijs, infotainment en agrofood.

Naar een circulaire economie

Evolueren richting circulaire economie zal één van de belangrijkste uitdagingen vormen in de komende decennia. Dit betekent: beter beantwoorden aan de noden van de maatschappij met een veel kleinere ecologische voetafdruk. Vlaanderen heeft een lang en succesvol track-record wanneer het gaat om onderzoek en praktijk inzake circulaire economie. Vlaanderens onderzoekscentra zijn van de best gerangschikte, wat geïllustreerd wordt door hun rol in het Horizon 2020-programma. De transitie naar een circulaire economie is een kans voor Vlaanderen die de opgebouwde expertise rond recyclage ver overstijgt en ook knowhow dekt rond circulaair produceren, circulaair bouwen en de transitie naar een duurzaam landbouw- en voedselbeleid. Europese programma's zoals Food 2030 en Horizon Europe vormen een waardevol kader voor dit werk.

'Vlaanderen Circulair' is een partnerschap tussen overheidsdepartementen, bedrijven, middelveldorganisaties en de kennisgemeenschap en treedt op als een aanjager van verandering met betrekking tot de circulaire economie.

MEER OP:

www.vlaanderen-circulair.be

Ontwikkelings-samenwerking en innovatie

Innovatie speelt eveneens een sleutelrol in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Zo startten VITO en zijn Zuid-Afrikaanse tegenhanger CSIR een demonstratieproject rond batterijtechnologie, dat de uitrol van elektrische opslagmethoden wil ondersteunen om de transitie naar hernieuwbare energie in Zuid-Afrika te versnellen en bedrijven en kennisinstellingen de kans te bieden om samen te werken en te leren in de praktijk.

Waterstoftechnologie

Waterstof speelt een belangrijke rol in de visie van de Vlaamse overheid op de energietransitie die vorm aanneemt in het kader van de Europese Green Deal.

Waterstof zal een belangrijke rol spelen in de toekomst bij het koolstofvrij worden van de Vlaamse industrie en dit als energiebron voor industriële processen en als bouwsteen van duurzame chemische producten. Ook om onze mobiliteitssector te vergroenen is er enorm potentieel. Grote offshore windmolenparken voor de Vlaamse kust genereren groene elektriciteit die kan gebruikt worden voor de productie van groene waterstof die kan opgeslagen worden en later

Vlaamse UNESCO Trustfondsen

Om de wereldwijde wetenschappelijke samenwerking binnen de UNESCO-programma's te versterken creëerde Vlaanderen het Flanders UNESCO Science Trust Fund (FUST). Vlaamse wetenschappelijke expertise rond waterbeheer draagt bij aan UNESCO projecten die beogen waterbeheer beter bestand te maken tegen de effecten van klimaatverandering.

gebruikt voor talloze toepassingen zonder koolstofemissies.

De waterstof-community in Vlaanderen is georganiseerd in de "Waterstof Industrie Cluster", een sterke samenwerking van bedrijven, onderzoeksinstituten, overheidsinstanties en gecoördineerd door WaterstofNet, het Vlaams kenniscentrum rond waterstof. Deze spelers bundelen de krachten in pilootprojecten, studies en project consortia en dit om een bloeiend ecosysteem rond deze beloftevolle technologie in Vlaanderen te bevorderen.

MEER HIEROVER OP:

www.waterstofnet.eu

Pilootproject met een vuilniswagen op waterstof. © Waterstofnet



Vlaanderen heeft de ambitie om koploper te worden in Europa wat betreft waterstoftechnologie.



Duurzame transitie **mondiaal steunen**

Een einde maken aan extreme armoede, de aarde beschermen, zorgen voor inclusieve en vreedvolle samenlevingen en eerlijke welvaart voor iedereen nastreven. Dat is de kernboodschap van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling van de Verenigde Naties. De Vlaamse overheid hanteert de zeventien *Sustainable Development Goals* als leidraad voor haar internationale werking. Vlaanderen financiert daarom enerzijds programma's op vlak van landbouw, gezondheidszorg, klimaat en groene jobs in zuidelijk Afrika en stimuleert anderzijds middenveldorganisaties en lokale bestuursniveaus in Vlaanderen. Dit om actief de verandering te ondersteunen die op het internationale niveau een impact heeft. Vlaanderen is daarnaast ook uitgegroeid tot een gewaardeerde partner en donator van multilaterale en internationale organisaties. Bij dit alles staan een expliciete thematische en geografische focus en een innovatieve aanpak voorop.

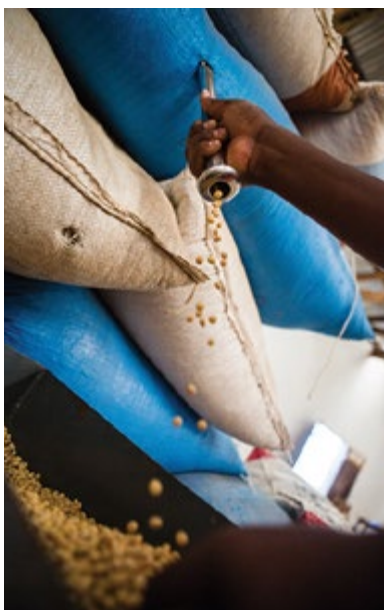


Innovatieve donor met maximale impact

In de OESO-studie van 2018 over gedecentraliseerde ontwikkelingssamenwerking scoorde de Vlaamse aanpak goed. De thematische en geografische focus die Vlaanderen consequent toepast, kon op veel waardering rekenen. Deze focus zorgt ervoor dat een lange termijnstrategie mogelijk wordt, er een hoge hulpvoorspelbaarheid is en dat er voluit ingezet kan worden op expertise-opbouw en

capaciteitsversterking. Ook de nieuwe samenwerkingsvormen waarbij Vlaanderen en andere donordeelstaten partnerschappen aangaan met multilaterale organisaties, nationale ministeries en parastatale instituten, werd als positief ervaren. Deze multi-actor-partnerschappen verhogen het lange termijn-engagement en de effectiviteit van de ontwikkelingssamenwerking.

Daarnaast werd Vlaanderen door de lokale partners gewaardeerd als flexibele donor die durft inzetten op innovatie, nieuwe technologieën en experimenten. Vlaanderen zet bewust in op deze rol als innovator en incubator. Wanneer een proefproject succesvol blijkt en grotere donoren betrokken worden, kijkt Vlaanderen of zij voor de opschaling kunnen zorgen.



Het Farmer Warehouse Chilanga, Malawi

Investeren in duurzame landbouw en gezondheidszorg

De partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zijn Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika. Per land wordt een uitgesproken thematische focus toegepast, gebaseerd op een weloverwogen analyse van de grootste behoeften en uitdagingen. Voor Malawi ligt de focus op landbouw en voedselzekerheid. Met Mozambique wordt samengewerkt rond het thema gezondheid. Voor Zuid-Afrika ligt de nadruk op adaptatie aan klimaatverandering, jobcreatie en groene economie. In essentie gaat het telkens om problematieken van

achterstelling en armoede waarop een antwoord wordt geformuleerd dat zo goed mogelijk overeenstemt met de lokale omstandigheden. In de komende jaren zal de focus in Zuid-Afrika verschuiven naar socio-economische samenwerking.

Zo besloot de Vlaamse Regering een project van Tradeline Corporation Limited in Malawi te ondersteunen om de markttoegang van kleinschalige boeren en boerenorganisaties te promoten via de ontwikkeling van een gunstig ondernemingsklimaat.

Hiervoor werd een budget van 1,6 miljoen euro vrijgemaakt. Tradeline Corporation streeft in Malawi naar de ontwikkeling van een private sector aangestuurd door een bloeiende en competitieve agribusiness die bijdraagt aan de economische groei en de creatie van waardig werk in het land. Via het aanreiken van technische assistentie, het aanbieden van financiële ondersteuning en het uitbouwen van commerciële partnerschappen versterkt Tradeline Corporation de capaciteit van 30 opkomende marketingorganisaties in de focusdistricten Kasungu en Mzimba. Op het einde van het project zullen de ondernemingen in staat zijn om hun marktfunctie zelfstandig op te nemen en zullen zij over de vaardigheden, de tools, het netwerk en de middelen beschikken om een duurzame handelsrelatie te onderhouden met de kleinschalige

producenten aan de aanbodzijde en de grote nationale of regionale opkopers aan de vraagzijde.

Een gelijkaardige focus op een specifieke doelgroep vinden we in een programma dat de Vlaamse overheid steunt rond reproductieve gezondheid in Mozambique.

De samenwerking van de Vlaamse overheid met het Internationaal Centrum voor Reproductieve Gezondheid in Mozambique is erop gericht de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te verbeteren bij adolescenten (jongens en meisjes tussen 10 en 18 jaar). De focus ligt op het terugdringen van tienerzwangerschappen, onveilige abortus, nieuwe HIV en STI infecties en gender-gerelateerd geweld. Daarnaast tracht men de houding ten opzichte van schadelijke sociale

normen en gebruiken in positieve zin te veranderen. ICRH-Mozambique is partner van ICRH-Global, opgericht onder initiatief van de Universiteit van Gent en met steun van de Vlaamse overheid. Voor de periode 2018-2022 is een financiering van 1.119.810 euro voorzien.



25 augustus 2017 - Voorlichting over seksuele gezondheid door ICRH-Mozambique aan de leerlingen van de middelbare school van Nhongonhane, Mozambique.

De strijd tegen klimaatverandering



Klimaatverandering is naast een enorme uitdaging voor de mensheid eveneens een realiteit die de ongelijkheid in de wereld nog dreigt te vergroten. Klimaatverandering manifesteert zich meer uitgesproken in ontwikkelingslanden dan op het noordelijk halfrond én ontwikkelingslanden zijn veel afhankelijker van natuurlijke hulpbronnen om in hun levensonderhoud en inkomens te voorzien.

Om die reden werden binnen VN-verband afspraken gemaakt om tegen 2020 jaarlijks 100 miljard dollar te reserveren voor internationale klimaatfinanciering. Vlaanderen

maakte in de periode van 2016 tot 2020 jaarlijks 14,5 miljoen euro voor deze doelstelling vrij in het kader van de samenwerking met zuidelijk Afrika. In de volgende jaren zal dit engagement hernieuwd worden. De verdeling van deze fondsen kan geraadpleegd worden per organisatie, ontvangend land en sector onder de volgende link: <https://www.fdfa.be/nl/klimaat>

Doel is de partnerlanden mee in staat te stellen om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering en om een koolstofarm ontwikkelingspad te bewandelen.

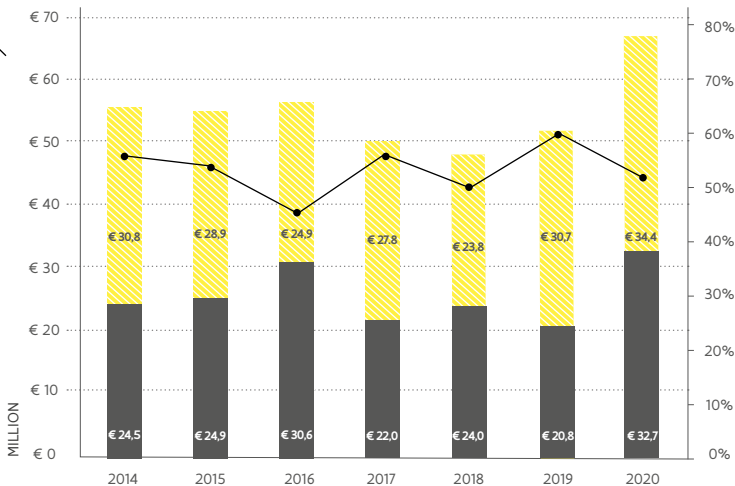
3 basisprincipes van Vlaamse **Ontwikkelingssamenwerking**

**INNOVATIE
STIMULEREN**

**WERKEN VANUIT
SYSTEEMBENADERING**

**SAMENWERKING
CENTRAAL PLAATSEN**

OFFICIËLE VLAAMSE UITGAVEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING (ODA)



■ Uitgaven beleid ontwikkelingssamenwerking

■ Overige ODA

—●— % beleid ontwikkelingssamenwerking in totale ODA (rechteras)

Uitgaven zijn ODA als ze aan de volgende criteria voldoen:

- 1: Official: het gaat om ontwikkelingshulp, gefinancierd door overheidsinstellingen
- 2: Development: economische en sociale ontwikkeling is de hoofddoelstelling
- 3: Assistance: de bijdrage is echte hulp – geen commerciële transactie aan marktvoorwaarden
- 4: De hulp gaat naar een land of internationale instelling die is opgenomen in de erkende lijst

Ontwikkelingssamenwerking via multilaterale kanalen

Wat betreft ontwikkelingssamenwerking werkt Vlaanderen ook samen met die multilaterale organisaties die de vastgelegde Vlaamse beleidsprioriteiten ondersteunen en uitdragen, zoals UNAIDS, WHO, FAO, WFP, ICRAF, UNEP, UNICEF en UNDP. Het gaat daarbij om tweerichtingsverkeer tussen het Vlaamse en het internationale

niveau. Vlaanderen beïnvloedt internationaal beleid en regelgeving door actief deel te nemen aan fora en bestuursorganen. En Vlaanderen maakt gebruik van internationale regulering en internationale aanbevelingen van de multilaterale instellingen om het eigen beleid vorm te geven of om zelf regelgeving te ontwikkelen.

Het Noorden in beweging brengen

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking streeft naar een ruim draagvlak voor een wereld die rechtvaardig, solidair en duurzaam is. Vlaanderen realiseert

dit onder meer via onderwijs, pers en steun aan innovatieve projecten en vrijwilligersinitiatieven in Vlaanderen.

Samen met de partnerlanden in zuidelijk Afrika wordt een vijfjarig landenprogramma opgesteld. Hierin staat welke sector ondersteund wordt, wat de doelstellingen zijn en welk budget ter beschikking staat. Vlaanderen werkt daarvoor samen met de overheid, niet-gouvernementele partners en multilaterale organisaties, en ook steeds vaker in gemengde samenwerkingsverbanden.



**Landenstrategienota
Zuid-Afrika**
bit.ly/201FaCh




**Landenstrategienota
Mozambique**
bit.ly/2Nr5Ve0



**Landenstrategienota
Malawi**
bit.ly/2R91pt6

Mensenrechten, vrede en veiligheid

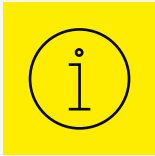


Voor Vlaanderen is respect voor de mensenrechten niet alleen een juridische en ethische verplichting ten opzichte van de eigen burgers, maar ook een richtinggevend element voor het buitenlands beleid. Een proactief internationaal mensenrechtenbeleid draagt ook bij aan de Vlaamse langetermijnbelangen omdat het respecteren van mensenrechten zorgt voor meer vrede, veiligheid en socio-economische vooruitgang in de wereld. De Eerste Wereldoorlog heeft een beslissende rol gespeeld in de totstandkoming van dit bewustzijn.

“There is no peace without development, there is no development without peace and there is neither lasting peace nor sustainable development without respect of human rights and the rule of law.”

Voormalig Adjunct Secretaris-Generaal
van de Verenigde Naties Jan Eliasson

De brochure 'Mensenrechten in het Vlaams Beleid' geeft een gedetailleerd beeld van de verwezenlijkingen van de voorbije jaren en van de uitdagingen voor de komende periode.



DOWNLOAD

de brochure hier:
bit.ly/2HYpbNw

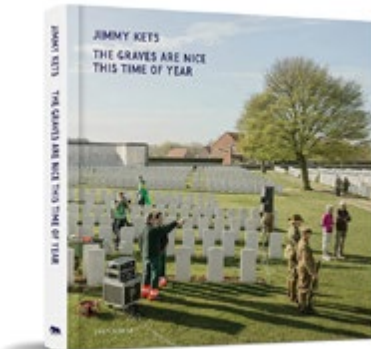


4 prioritaire mensenrechtenthema's in het internationaal beleid

- **RESPECT VOOR DE FYSIEKE INTEGRITEIT VAN ELKE MENS**
- **DE STRIJD TEGEN ALLE VORMEN VAN DISCRIMINATIE**
- **RESPECT VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND**
- **HET RECHT OP BEHOORLIJKE ARBEIDSONMSTANDIGHEDEN**

Daarnaast gaat bijzondere aandacht uit naar het respect voor **sociale grondrechten** in groei- en ontwikkelingslanden.

Mensenrechten als toetssteen en streven



2014 - "The graves are nice this time of year": Het fotoboek en de tentoonstelling van Jimmy Kets geven een verrassende kijk op het hedendaagse herdenkingslandschap van "De Grote Oorlog".

Al geruime tijd hanteert de Vlaamse Regering mensenrechten als een vaste toetssteen van het buitenlands beleid. Ten grondslag hieraan ligt het besef dat inspanningen rond internationale duurzame ontwikkeling enkel zin hebben als ze gebeuren in een context die de vrijheid van het individu erkent en beschermt: geen vooruitgang zonder mensenrechten. Dit uit zich onder meer in het toetreden tot enkele belangrijke mensenrechtenverdragen, een grondig aftoetsen van mogelijke wapenexport aan veiligheids- en mensenrechtencriteria en het inzetten van de mensenrechtensituatie als sleutelcriterium bij de selectie van partnerlanden in de ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast worden geregeld subsidies toegekend aan organisaties of projecten in het buitenland met een duidelijke mensenrechtenfocus.

Bijvoorbeeld de subsidie aan het Human Rights Office van UNAMI in Iraaks Koerdistan voor de versterking van mensenrechten, burgerzin, interculturele en andere normen in het onderwijscurriculum van het openbaar onderwijs in Iraaks Koerdistan. Of ook in Europa met de toekenning van een projectsubsidie aan het Human Rights Center "Public Legal Aid" in Wit-Rusland.

Vlaanderen steunt het Centre for Human Rights (CHR) in Pretoria, een academische instelling voor de promotie van mensenrechten in Afrika. Met deze steun organiseert het CHR cursussen voor deelnemers uit diverse Afrikaanse landen. De cursussen zijn het resultaat van een doorgedreven samenwerking tussen de universiteiten van Antwerpen, Gent en Leuven.



26-30 Augustus 2019 - Vlaamse deelname aan de 5de Conference of Arms Trade Treaty, Genève, Zwitserland.

Controle strategische goederen

Met een geschiedenis die zo beladen is met de herinnering aan gewapend conflict, is Vlaanderen van nature zeer bekommerd om alles wat de handel in wapens of wapensystemen betreft. Vlaanderen blijft voortdurend bijzondere aandacht schenken aan het ethisch aspect van handel in vuurwapens

en militair materiaal en voert een verantwoord exportcontrolebeleid op deze goederen. Via de eigen regelgeving legt het een zeer sterke klemtoon op ethische criteria zoals respect voor de mensenrechten en conflictbeheersing. Op die manier heeft Vlaanderen een instrument in handen om illegale wapenstromen

tegen te gaan die de vrede en stabiliteit in de wereld in het gedrang brengen. De controle op de internationale handel in strategische goederen is toevertrouwd aan het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en wordt halfjaarlijks opgevolgd door het Vlaams Parlement.

Wapenbeheersing

Naast het behandelen van vergunningsdossiers van strategische goederen is het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken internationaal actief in het streven naar een wereldwijde effectieve controle op wapenhandel en naar meer transparantie over in- en uitvoer van wapens.

Het Departement vertegenwoordigt Vlaanderen op verschillende Europese en internationale fora met het oog op afspraken rond

wapenhandelcontrole, uitwisseling van informatie en versterking van de samenwerking en convergentie. Voorbeelden daarvan zijn de EU-raads werkgroepen over de export van conventionele wapens en producten van tweërlei gebruik en de Conferentie van Staten die Partij zijn bij het VN-Wapenhandelsverdrag. Vlaanderen neemt in deze fora een leidende en vooruitstrevende rol. Vlaanderen zit tevens ook de relevante werkgroep van het VN-Wapenhandelsverdrag voor.

Heel concreet nemen experts van het Departement deel aan bijstandsprogramma's, voornamelijk van de EU, die erop gericht zijn om andere landen te ondersteunen in het opzetten van wapenhandelcontrolesystemen. Vlaamse experts zijn zo onder meer actief in de buurlanden van de EU, in de Westelijke Balkanlanden en Noord-Afrika, maar ook wereldwijd, in landen zoals Senegal en Colombia.

Vlaanderen is met zijn bijdrage aan het CERF de belangrijkste subnationale donor van het noodhulpfonds van de Verenigde Naties.

23 Maart 2019- De gevolgen van cycloon Idai nabij Beira city, Mozambique, 14 maart 2019. © IFRC



8 december 2017 – CERF dankt Vlaanderen tijdens de Annual High-level Pledging Conference 2018 in New York, VS.

Als de nood hoog is: humanitaire hulp

Vlaanderen is solidair met regio's die getroffen worden door natuurrampen of conflict. Jaarlijks wordt daarom een budget gereserveerd om humanitaire acties te ondersteunen. Vlaanderen koos ervoor om een substantiële bijdrage te leveren aan het noodhulpfonds van de Verenigde Naties (CERF) en is hiermee reeds geruime tijd de belangrijkste subnationale donor van het fonds. Het fonds zorgt ervoor dat de humanitaire organisaties binnen de 48 uur beschikken over de nodige middelen. Hiermee wordt kostbare tijd gewonnen.

Verder verstrekt Vlaanderen regelmatig rechtstreekse subsidies aan humanitaire organisaties bij ramp of conflict. Als de omstandigheden het toelaten, wordt

ingezet op innovatieve technologieën zoals 'cash transfers' via bankkaarten, zodat de zelfredzaamheid van de slachtoffers verhoogt en lokale markten niet verstoord worden. Vlaanderen hecht er tenslotte belang aan om de partnerlanden Malawi en Mozambique te ondersteunen in het ondernemen van preventieve actie om rampen te voorkomen of de effecten ervan te kunnen counteren.

Na de verwoestende doortocht van cycloon Idai in Malawi en Mozambique in 2019, maakte de Vlaamse Regering onmiddellijk 250.000 euro vrij voor noodhulp. De bijdrage was bedoeld om de meest dringende noden te lenigen maar ook om de veerkracht ten opzichte van klimaatgerelateerde rampen te verhogen.



Vlaams buitenlands netwerk

De Vlaamse overheid beschikt over een uitgebreid netwerk van buitenlandse vertegenwoordigingen en buitenlandkantoren.

- Buitenlandkantoren Flanders Investment & Trade
 - Buitenlandkantoren Flanders Investment & Trade via samenwerkingsakkoord met Awex en Brussels Hub
- Buitenlandkantoren Toerisme Vlaanderen
- Diplomatieke Vertegenwoordigingen van Vlaanderen
 - Diplomatieke Vertegenwoordigingen van Vlaanderen bij de Multilaterale organisaties
- Landenkantoren
 - Landenkantoren ontwikkelingssamenwerking
- Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond in Amsterdam

Voor de laatste info over het Vlaams buitenlands netwerk:
www.fdfa.be, www.flandersinvestmentandtrade.com en www.visitflanders.com



2. De actoren van het buitenlands beleid

DEPARTEMENT KANSELARIJ & BUITENLANDSE ZAKEN

Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken: Beleid vormgeven en uitvoeren

Wat?

Sinds haar ontstaan voert de Vlaamse Regering een buitenlands beleid. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken behartigt de internationale relaties van de Vlaamse Regering. Het staat in voor de coördinatie van het internationale en Europese optreden van Vlaanderen en heeft daarom de leiding over de relaties van Vlaanderen met buitenlandse overheden, de Europese Unie en internationale organisaties.

Dit omvat:

- Internationale en Europese handel
- Ontwikkelingssamenwerking
- Controle op de import, export en transit van wapens en strategische goederen
- Europese regelgeving implementeren en internationale verdragen ratificeren.

Bovendien functioneert het Departement als kanselarij voor de Vlaamse Regering en is in die hoedanigheid verantwoordelijk voor:

- Beter regelgevend beleid
- Communicatie en reputatie-beleid
- Feitengebaseerd beleid aan de hand van cijfers, strategische analyse en beleidsonderzoek
- Langetermijn strategische visie voor Vlaanderen.



Waarom?

In een geglobaliseerde wereld moeten de belangen van ruim 6,5 miljoen Vlamingen, bedrijven en organisaties actief behartigd worden. Als open samenleving en economie is Vlaanderen een betrokken speler op het mondiale terrein. Omgekeerd wordt Vlaanderen ook sterk beïnvloed door de buitenlandse context en zijn internationale partners. In deze verwevenheid is de rol van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van cruciaal belang.

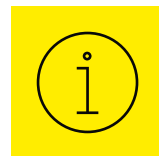
Hoe?

- diplomatieke vertegenwoordiging op 14 posten voor een sterke samenwerking met onze internationale partners;
- organisatie van meer dan 30 buitenlandse zendingen en 30 ontvangsten per jaar;

- opvolging en uitvoering van meer dan 230 verdragen en samenwerkingsverbanden: handelsakkoorden, *Memoranda of Understanding*, EU-regelgeving, bilaterale en multilaterale verdragen;
- ondersteunen van talrijke initiatieven, projecten en organisaties, van culturele manifestaties en internationale conferenties tot financiering van ontwikkelingsprojecten en fondsen voor VN-agentschappen;
- ontwikkeling, implementatie, coördinatie en evaluatie van het Vlaams buitenlands beleid in al zijn aspecten, met grensoverschrijdende samenwerking met de buurlanden, tot de controle op wapenhandel.

Waar?

- Het hoofdbestuur in Brussel met ca. 250 stafleden.
- Diplomatieke vertegenwoordigingen met ongeveer 45 personeelsleden in Brussel (EU), Berlijn, Den Haag, Londen, New York, Warschau, Wenen, Pretoria, Madrid, Parijs en Genève. In 2021 opende een nieuwe post in Kopenhagen. Daarnaast zijn er ook nog kantoren in Praag en Boedapest. In de kantoren van Lilongwe (Malawi) en Maputo (Mozambique) ligt de focus op ontwikkelingssamenwerking.



OVERZICHT

van alle
samenwerkingsovereenkomsten,
verdragen en *Memoranda of
Understanding* per land:
bit.ly/2JP4swD



www.fdfa.be

www.vlaanderen.be

Facebook: [@FlandersDFA](https://www.facebook.com/FlandersDFA)

Twitter: [@Flanders_DFA](https://twitter.com/Flanders_DFA)

FLANDERS INVESTMENT & TRADE

Flanders Investment & Trade: Aanspreekpunt voor internationaal ondernemen

Wat?

Flanders Investment & Trade (FIT) werd in 2005 opgericht door de Vlaamse Regering. FIT ondersteunt Vlaamse bedrijven bij hun exportactiviteiten en promoot Vlaanderen als vestigingslocatie voor buitenlandse investeerders.

De kerntaken van FIT zijn:

- advies en ondersteuning van Vlaamse bedrijven die exporteren of internationaliseren;
- het in contact brengen van aankopers met Vlaamse producenten;
- informatie, advies en ondersteuning bieden aan buitenlandse bedrijven die economische activiteiten willen ontplooiën in Vlaanderen;
- Vlaanderen promoten en vertegenwoordigen als een innovatieve regio met een open en levendig industrieel ecosysteem.

Waarom?

Internationalisering is de levensader van de Vlaamse economie. Om de wereldwijde concurrentiepositie van Vlaanderen te behouden en te versterken, moeten Vlaamse bedrijven internationaliseren.

De Vlaamse economie heeft ook duurzame, buitenlandse investeerders nodig ter versterking van het Vlaamse economisch weefsel. Bedrijven van buitenlandse origine betekenen een grote meerwaarde voor de Vlaamse tewerkstelling en een significante toegevoegde waarde. Ze stimuleren productiviteit, creëren jobs en zorgen er voor dat kennis en technologie overvloeien naar de lokale bedrijven en werknemers. Er is een duidelijke, positieve impact op de concurrentiekracht van de eigen lokale ondernemingen.

FOREIGN INVESTMENT TROPHY 2020



Als blijk van waardering voor de inzet en investering overhandigt Vlaams Minister-president Jan Jambon de 2020 Lifetime Achievement-prijs aan het team van Nike.

Hoe?

Advies, acties zoals beursdeelnames en groepszakenreizen, financiering en marktkennis vormen de vier dienstverleningspijlers van FIT. FIT organiseerde in 2017 124 zakenreizen, beursdeelnames en seminars wereldwijd. Het faciliteerde 4.336 b2b-contacten tussen Vlaamse en buitenlandse ondernemers. Daarnaast werkte FIT 355 handelsvoorstellen en 83 marktstudies uit en kregen 4.149 Vlaamse bedrijven exportadvies. 2.134 ondernemingen ontvingen een subsidie om hun export een boost te geven.

FIT benadert buitenlandse investeerders pro-actief via ronde tafels, seminars, beurzen en gefocuste meetings.

FIT-vertegenwoordigers in het uitgebreid buitenlandnetwerk promoten Vlaanderen als economische partner en verhogen de uitstraling van Vlaanderen als kennisregio en als sterke innovatieve economie. Ze ondersteunen Vlaamse bedrijven en organisaties om nog sneller en duurzamer nieuwe markten te veroveren. Ze leveren ook een significante bijdrage om meer buitenlandse directe investeringen en indirecte investeringsstromen naar Vlaanderen te halen. Daarvoor bouwen en onderhouden zij een sterk netwerk van lokale en internationale contacten.

Samen met Vlaamse bedrijven, federaties en specialisten, coördineert FIT sinds 2017 de internationaliseringsstrategie "Vlaanderen Versnelt!".

Waar?

Flanders Investment & Trade - met hoofdkwartier in Brussel - staat met haar binnenlands netwerk van vijf provinciale kantoren dicht bij de Vlaamse bedrijven. Vanuit 96 posten, verspreid over een 70-tal landen, houdt FIT de vinger aan de pols bij de belangrijkste economische markten wereldwijd.



www.flandersinvestmentandtrade.com

Facebook: [@flandersinvestmentandtrade](https://www.facebook.com/flandersinvestmentandtrade)

Twitter: [@FlandersTrade](https://twitter.com/FlandersTrade) en [@InvestFlanders](https://twitter.com/InvestFlanders)

LinkedIn: [Flanders Investment & Trade](https://www.linkedin.com/company/flanders-investment-and-trade) en [Invest in Flanders](https://www.linkedin.com/company/invest-in-flanders)

Instagram: [@InvestFlanders](https://www.instagram.com/InvestFlanders)

TOERISMEVLAANDEREN

Toerisme Vlaanderen: Vlaanderen op de kaart zetten als topbestemming

Wat?

Toerisme Vlaanderen is een agentschap van de Vlaamse overheid en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de internationale promotie van Vlaanderen en Brussel als toeristische bestemming.

De kerntaken van Toerisme Vlaanderen zijn:

- met gerichte investeringen en ondersteuning het toeristisch aanbod in Vlaanderen aantrekkelijker maken voor onze (internationale) bezoekers;

- de toeristische bestemming Vlaanderen actief promoten om meer culturele meerwaardezoekers en zakenreizigers aan te trekken;
- de volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming mogelijk maken;
- de verdere professionalisering van de sector stimuleren om voor de bezoekers een kwaliteitsvol aanbod te verzekeren.



Waarom?

De toeristische sector is goed voor 6,5% van de totale Vlaamse tewerkstelling. Het agentschap investeert in de duurzame ontwikkeling en de promotie van Vlaanderen en Brussel als toeristische topbestemming. Zo wil Toerisme Vlaanderen tevreden bezoekers en meer rendement, tewerkstelling en welzijn realiseren.

Hoe?

Toerisme Vlaanderen werkt nauw samen met het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en met belanghebbenden uit de toeristische sector:

- provincies, steden en gemeenten
- toeristische en niet-toeristische ondernemingen
- organisaties die actief zijn op het vlak van toerisme, mobiliteit, erfgoed, cultuur en onderwijs.

Waar?

Toerisme Vlaanderen heeft zijn hoofdkantoor in Brussel en een internationaal netwerk van buitenlandkantoren verspreid over de hele wereld. In totaal telt het agentschap ongeveer 200 personeelsleden, waarvan een kwart in het buitenland. Het agentschap is actief op een dertigtal internationale markten.



www.toerismevlaanderen.be en www.visitflanders.com

Facebook: [@toerismevla](https://www.facebook.com/toerismevla) en [@visitflanders](https://www.facebook.com/visitflanders)

Twitter: [@toerisme_vla](https://twitter.com/toerisme_vla) en [@visitflanders](https://twitter.com/visitflanders)

LinkedIn: [Toerisme Vlaanderen](https://www.linkedin.com/company/toerisme-vlaanderen)

Het Vlaams Vredesinstituut: Monitor van vrede en veiligheid

Wat?

Het Vlaams Vredesinstituut werd in 2004 opgericht als paraparlementaire instelling bij het Vlaams Parlement. Het Vredesinstituut wordt gefinancierd door het Vlaams Parlement en werkt onafhankelijk en onpartijdig. De Raad van Bestuur, met vertegenwoordigers van de parlementaire fracties, middenveldorganisaties en academici, brengt advies uit en beheert het instituut. De Wetenschappelijke Raad, een panel van internationale experts, begeleidt en evalueert het gevoerde onderzoek.

De vierledige opdracht van het instituut bestaat uit:

- Onderzoeken: Beleidsgericht onderzoek vormt de kerntaak van het Instituut. Het Vredesinstituut publiceert zijn onderzoek in Nederlandstalige en Engelstalige rapporten, achtergrondnota's en factsheets.
- Adviseren: Het Vredesinstituut ondersteunt het Vlaams Parlement met advies. Het instituut formuleert, op basis van het gevoerde onderzoek, aanbevelingen inzake wapenhandel, buitenlands

beleid en omgaan met conflict en geweld in de samenleving.

- Voorlichten: Het Vredesinstituut organiseert en stimuleert het debat door het opzetten van evenementen, lezingen, wetenschappelijke conferenties en beleidsgerichte seminars, en dit zowel voor Vlaamse als internationale doelgroepen. Het instituut geeft ook duiding aan journalisten en beleidsmensen, zodat zij gedegen en onpartijdige informatie hebben om hun werk op te baseren.
- Documenteren: In samenwerking met het Parlementair Informatiecentrum van het Vlaams Parlement beheert het Vredesinstituut een eigen collectie met publicaties over zijn werkdomein. Een catalogus is online beschikbaar en de collectie kan door iedereen geraadpleegd worden.

Inhoudelijk werkt het instituut enerzijds rond thema's als wapenhandel- en gebruik, ontwikkeling en productie van wapens en exportcontrole. Anderzijds voert het onderzoek naar radicalisering, omgaan met polarisatie in de klas, stedelijk geweld en het herdenken van geweld.



Waarom?

Om te werken aan een meer vreedevolle samenleving, bij ons en wereldwijd, is het nodig vredesvraagstukken ten gronde te begrijpen. Beleidsgericht onderzoek heeft daarin een belangrijke rol te spelen. Niet om beslissingen voor te schrijven, wel om publieke debatten te informeren en kennis aan te dragen om gesprekken te voeren en maatregelen voor te bereiden. Het Vredesinstituut staat garant voor het aanleveren van grondige en onpartijdige analyses.

Hoe?

Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek over vredesvraagstukken. Met de resultaten van dat onderzoek ondersteunt het instituut het werk van het Vlaams Parlement, maar ook van beleidsmakers op andere niveaus.

Zo is het Vlaams Vredesinstituut een veelgevraagde gast op internationale conferenties, en brengt het ook geregeld beleidsmakers en onderzoekers van over heel Europa samen in het Vlaams Parlement. Het Vredesinstituut zorgt voor informatie en documentatie, en formuleert op basis daarvan aanbevelingen. Daarbij richt het zich niet alleen tot beleidsmakers, maar ook tot middenveldorganisaties, professionals en het brede publiek.

Waar?

Het Wetenschappelijk Secretariaat van het Vredesinstituut is gevestigd in het Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers in Brussel. Het Secretariaat telt momenteel dertien medewerkers: een directeur, negen onderzoekers, twee deeltijdse kantoorbeheerders en een communicatieverantwoordelijke.



www.vlaamsvredesinstituut.eu

Facebook: [@vlaamsvredesinstituut](https://www.facebook.com/vlaamsvredesinstituut)

Twitter: [@Vredesinstituut](https://twitter.com/Vredesinstituut)

LinkedIn: [flemishpeaceinstitute](https://www.linkedin.com/company/flemishpeaceinstitute)



Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA): Bruggen bouwen tussen Europa en Vlaanderen

Wat?

Het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) is een ledenorganisatie die bruggen bouwt tussen de Europese Unie, de Vlaamse (lokale) overheden en het maatschappelijk middenveld. VLEVA vzw werd opgericht in 2006 en wordt structureel gesubsidieerd door de Vlaamse Regering. VLEVA zet zich in voor meer Europa in Vlaanderen en meer Vlaanderen in Europa.

De vier rollen van VLEVA zijn:

- **Monitor**: VLEVA filtert, analyseert en verwerkt Europese beleidsdocumenten en -initiatieven in hapklare informatie voor de belanghebbenden in Vlaanderen.
- **Brug**: VLEVA volgt en bouwt netwerken binnen Vlaanderen en met Europese partners en instellingen. Dat is de basis voor informatie-uitwisseling en belangenbehartiging.
- **Ondersteuner van belangenbehartiging**: VLEVA neemt geen standpunten in, maar ondersteunt zijn leden en overheden bij lobby-activiteiten zodat de juiste informatie op het juiste tijdstip bij de juiste persoon terechtkomt.
- **Loket**: VLEVA is een gratis wegwijzer voor vragen over Europese initiatieven en contacten en biedt up-to-date informatie over Europese subsidies en jobs.



Waarom?

Europa is meer en meer ons binnenland en daarom moet Vlaanderen nauw betrokken zijn bij het Europese beleid. Zowel de Vlaamse overheid als het middenveld spelen daarbij een belangrijke rol. Vlaamse middenveldorganisaties en lokale besturen krijgen een betere toegang tot het Europese beleid door het informatieplatform en netwerk dat VLEVA hen biedt. VLEVA-leden en de Vlaamse overheden kunnen zo hun Europese belangen tijdig en geïnformeerd behartigen.

Hoe?

VLEVA telt meer dan dertig leden (overheden, belangenorganisaties en bedrijven) en werkt nauw samen met de Diplomatieke Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU. De leden en de Vlaamse overheden bepalen jaarlijks de invulling van de VLEVA-agenda. De website en infosessies van VLEVA zijn voor iedereen toegankelijk.

Waar?

VLEVA ligt in het hart van de Europese wijk in Brussel. Het VLEVA-team telt 10 mensen.



www.vleva.eu

Facebook: **[@vlevavzw](https://www.facebook.com/vlevavzw)**

Twitter: **[@VLEVA](https://twitter.com/VLEVA)**

LinkedIn: **[Vleva](https://www.linkedin.com/company/vleva)**

Vlamingen in de Wereld

Vlamingen in de Wereld: De band met het thuisland koesteren

Wat?

Stichting Vlamingen in de Wereld (VIW) is dé organisatie voor Vlaamse emigranten en expats. Een wereldwijde gemeenschap met een kloppend hart in Brussel ontfermt zich over alle Vlamingen in het buitenland of Vlamingen met buitenlandse plannen.

VIW is geen overheidsinstelling, maar wordt sinds haar ontstaan structureel ondersteund door de Vlaamse Regering. Daarnaast kan VIW een beroep doen op de expertise van enkele betrouwbare partners. De stichting kan steunen op meer dan zeventig vertegenwoordigers in het buitenland die lokaal landgenoten rond zich verenigen of van dienst zijn. Het VIW-secretariaat is gevestigd in Brussel.



Waarom?

VIW baseert haar bestaansrecht op de overtuiging dat een gemeenschap ook verantwoordelijkheden heeft tegenover leden die de staatsgrenzen overschreden hebben. Omdat de administratieve verplichtingen die gepaard gaan met een internationale verhuis vaak een kluwen vormen, biedt VIW een nuttige houvast. Of je nu expat, emigrant, pas afgestudeerde of gepensioneerde bent, dankzij VIW vind je snel en eenvoudig de juiste informatie om (tijdelijk) naar het buitenland te verhuizen.

Hoe?

Persoonlijke service

VIW zorgt voor Vlamingen met buitenlandse plannen, biedt informatie en stimuleert de onderlinge contacten. Diverse initiatieven, zoals de VIW-infodag, vereenvoudigen het emigratieproces. De VIW-medewerkers adviseren en verwijzen indien nodig door naar de juiste officiële instanties. Dankzij een overzichtelijke online emigratiegids vindt de geïnteresseerde snel de nodige informatie.

Wereldwijd netwerk

De stichting communiceert op regelmatige basis met tienduizenden landgenoten in het buitenland. Dat gebeurt via de website, de elektronische nieuwsbrief en het VIW-tijdschrift.

Spreekbuis

VIW en haar bestuursleden lobbyen bij de betrokken overheden en publieke diensten voor initiatieven die het leven van Vlamingen wereldwijd vergemakkelijken en de band met Vlaanderen versterken. VIW is een erkende gesprekspartner voor de overheden met betrekking tot de wensen en verzuchtingen van uitgeweken Vlamingen. Zo wordt geijverd voor voldoende faciliteiten voor onderwijs Nederlandse taal en Vlaamse cultuur. Daarnaast wordt ook gestreefd naar de verruiming van het stemrecht.

Waar?

De stichting is niet alleen werkzaam in Brussel, maar ook wereldwijd. Het wereldwijd verspreide netwerk van VIW-vertegenwoordigers zorgt ervoor dat je in zesenzeftig landen in contact kan komen met Vlamingen.



www.viw.be

LinkedIn: [Vlamingen in de Wereld](#)

3. Juridisch kader

Juridische context en achtergrond

Geen hiërarchie, maar nevenschikking

Vlaanderen beschikt over zeer aanzienlijke bevoegdheden op internationaal vlak. De Belgische grondwet voorziet immers geen hiërarchie maar wel een nevenschikking tussen het federale niveau en de deelstaten. Sinds de grondwetswijziging van 1993 geldt het beginsel “in foro interno, in foro externo” (art. 167 Belgische Grondwet). Dit betekent dat alle regeringen niet alleen zeggenschap hebben over de binnenlandse dimensie van hun bevoegdheden, maar ook over de buitenlandse dimensie. Rekening houdend met de aanzienlijke

bevoegdheidsverschuivingen richting deelstaten sinds 1993, mag de impact van dit principe niet onderschat worden.

Vlaanderen treedt internationaal op in alle domeinen waarvoor het intern bevoegd is zoals economie, werkgelegenheid, milieu, landbouw, mobiliteit, openbare werken, onderwijs, cultuur en gezondheidsbeleid. Vlaanderen heeft het grondwettelijk recht om daarvoor internationaal bindende verdragen af te sluiten en kan diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland aanstellen.

In de Vlaamse Regering is deze logica doorgetrokken. Elke minister is binnen zijn verantwoordelijkheden ook steeds bevoegd voor Europese en internationale initiatieven. Hetzelfde geldt voor de departementen en de agentschappen. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken bewaakt de internationale beleidscoherentie en staat in voor de coördinatie tussen de verschillende beleidsdomeinen. Het Departement fungeert als eerste aanspreekpunt voor buitenlandse ambassades en diplomatieke vertegenwoordigingen.

Verdragsrecht in praktijk

Vlaanderen sluit zelf verdragen met derde landen of met internationale instellingen. Een overzicht van de honderden verdragen waarbij Vlaanderen betrokken is (met handige zoekfilter per land en thema), is beschikbaar op de website van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken: www.fdfa.be/verdragen-en-mous

Enkele voorbeelden:

- Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
- Scheldeverdragen;
- Verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en Nederland inzake de accreditatie van opleidingen binnen het hoger onderwijs;
- Amendement op het verdrag van Bazel over de beheersing van grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan;
- Verdragen over culturele samenwerking met derde landen;
- Dubbelbelastingverdragen.

Voor het sluiten van verdragen over aangelegenheden waarvoor deelstaten exclusief bevoegd zijn ('exclusieve verdragen') geldt een informatieplicht aan de federale overheid. Dit gebeurt per brief van de Vlaamse minister bevoegd voor Buitenlands Beleid aan de federale minister van Buitenlandse Zaken. 'Gemengde verdragen' handelen over aangelegenheden waarvoor zowel de

federale overheid als de deelstaten deels bevoegd zijn. Hierbij geldt het Samenwerkingsakkoord van 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten over de "nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen". De Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) stelt op voorstel van de Werkgroep Gemengde Verdragen het gemengd karakter van het verdrag vast. De ICBB is een forum voor overleg tussen het federale niveau en de deelstaten op het vlak van buitenlands beleid.

De totstandkoming van verdragen omvat volgende stappen: onderhandelingen, ondertekening, bevraging van de betrokken adviesraden en Raad van State, parlementaire instemming en bekrachtiging en afkondiging. Toestemming van de Vlaamse Regering is vereist voor elke stap van deze procedure. Om volkomen gevolg te hebben in de Vlaamse rechtsorde worden verdragen via een instemmingsdecreet goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Ook EU-verdragen worden in het Vlaams Parlement besproken en goedgekeurd (bv. vrijhandelsverdrag EU-Canada (CETA)). Als betrokken partij bij een aantal mensenrechtenverdragen rapporteert Vlaanderen op regelmatige basis over de naleving van die verdragen in ons binnenlands beleid.

Intrafederale samenwerkingsakkoorden

Ook op EU-niveau bezit Vlaanderen volheid van bevoegdheden. Sinds het Verdrag van Maastricht van 1992 kunnen Vlaamse ministers deelnemen aan EU-ministerraden, wanneer het gaat over Vlaamse bevoegdheden zoals milieu, onderwijs, cultuur of visserij. Een Samenwerkingsakkoord van 1994 tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten, regelt de vertegenwoordiging op EU-niveau in detail. Met betrekking tot EU-ministerraden onderscheidt het Samenwerkingsakkoord zes vertegenwoordigingscategorieën: van exclusieve federale vertegenwoordiging (bv. raadsformatie justitie en binnenlandse zaken) tot exclusieve vertegenwoordiging door de deelstaten (bv. raadsformatie onderwijs of cultuur) met een aantal gradaties daartussenin.

Dit Samenwerkingsakkoord EU is echter inmiddels achterhaald en moet dringend aangepast worden aan de institutionele hervormingen in België en in Europa van de laatste 25 jaar, zoals de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 en de zesde Belgische staats hervorming van 2011.

Naast het Samenwerkingsakkoord EU zijn er nog gelijkaardige intrafederale samenwerkingsakkoorden. Zij regelen de afspraken tussen de federale overheid en de deelstaten over het statuut van de diplomatieke vertegenwoordigers van de deelstaten, over de vertegenwoordiging in internationale organisaties, over gedingvoering en het aantrekken van buitenlandse investeringen.



MEER INFORMATIE

over het beleidskader van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (regelgeving, samenwerkingsakkoorden, strategienota's, regeerakkoord, en beleidsnota's) is beschikbaar op de website:
www.fdfa.be/beleidskader

